

TIEDOTE YRITYKSILLE SATAKUNNAN ALUEELLA

MITÄ SÄHKÖPULA TARKOITTAÄ JA MITEN VARAUTUA KIERTÄVIIN SÄHKÖKATKOKIHIN?

Suomen sähköjärjestelmä toimii, kun sähköntuotanto ja sähkön kulutus ovat yhtä suuria. Sähkön riittävyyteen vaikuttavat sekä tuotannon että kulutuksen määrät. Tänä talvena voi olla edessä tilanteita, että Suomessa sähkönkulutus on suurempaa kuin tuotanto eikä naapurimaista saada ostettua riittävästi sähköä, syntyy sähköpula.

Energian säästäminen ja sähkönkulutushuippujen pienentäminen on kaikkien tehtävä

Jokainen toimija voi omaa kulutustaan vähentämällä vaikuttaa siihen, että sähkön kulutus ei ylitä sen tarjontaa. Siksi kaikki tarvitaan mukaan yhteisiin energiansäästötalkoisiin.

Yrityksillä käytön siirtäminen pois huippukulutustunneista on tehokas tapa ehkäistä tulevan talven sähköpulaa.

Suomessa sähkönkulutus on esimerkiksi joulukuussa 2022 pienentynyt 10 % verrattuna vuoden takaiseen, mikä on mahtava asia. Kylmimmät talvikuukaudet tulevat haastamaan meitä edelleen.

Milloin ja mihin vuorokaudenaikaan sähköpula voin kohdata?

Sähköpulan riskiä lisääviä seikkoja:

- sähkönkulutuksen kasvu esimerkiksi pitkän pakkasjakson aikana
- Suomen rajat ylittävään sähkönsiirtoon tulee jokin häiriö, jolloin esimerkiksi siirtoyhteys Ruotsista, Norjasta tai Virosta putoaa äkillisesti pois tai näiden maiden sähköntuotanto ei riitä vientiin Suomeen
- Suomen sähköntuotannossa tapahtuu jokin häiriö (esimerkiksi joku Olkiluodon ydinreaktoreista joudutaan ajamaan vikatilanteen vuoksi alas).

Mihin vuorokauden aikaan sähköpula on todennäköisin?

- Sähköpula on todennäköisin aamulla klo 8-10 välillä ja iltapäivällä klo 16-18.

Kiertävät, alueelliset sähkökatkot ovat hallittu tapa estää sähköjärjestelmän kaatuminen

Sähköpulatilanteita on Suomessa harvoin, mutta ne ovat mahdollisia.

Sähköpulan kohdatessa kantaverkkoyhtiö Fingrid voi joutua tekemään päätöksen alueellisista, hallituista sähkökatkoista. Hallituilla sähkökatkoilla estetään koko sähköjärjestelmän kaatuminen, mikä katkaisisi sähköt koko maasta. Sähkökatkon pituus on 1-2 tuntia kerrallaan, riippuen alueellisesta sähkönjakeluyhtiöstä.

Kantaverkosta vastaava Fingrid pystyy pääsääntöisesti ennakoimaan sähköpulan riskin noin puolen vuorokauden varoajalla. Sähköpulan uhan vahvistuessa, ennen alueittain kiertäviä sähkökatkoja otetaan

energiamarkkinoilla käyttöön muun muassa varavoimaa ja kulutusjoustoja (esimerkiksi erikseen sovittuja sähkönsäästökohteita teollisuudessa).

Sairaalat ja muut yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisimmät kohteet pyritään pitämään sähköistettynä myös sähköpulan ja mahdollisen sähkökatkon aikana.

Miten saan tietoa tulevasta hallitusta/kiertävästä sähkökatkosta?

Viranomaiset kertovat sähköpulan ja kiertävien sähkökatkojen mahdollisuudesta uutisissa radiossa ja televisiossa, mikäli sähköpulariski on tiedossa etukäteen. Organisaatiosi sähköjakeluyhtiö tiedottaa mahdollisuuksien mukaan etukäteen tulevasta sähkökatkosta yhtiökohtaisesti eri viestintäkanavissa, esimerkiksi tekstiviestein, sähköpostein, nettisivuillaan tai yhtiön oman sovelluksen kautta.

Muistathan päivittää organisaatiosi yhteystiedot sähköverkko-yhtiöllesi ajantasaisen tiedon saamiseksi. Tiedon saajia on hyvä olla useampia.

Mahdollisen sähköpulatilanteen todennäköisyydestä ja syntymisestä tulee tietoa myös esimerkiksi Fingridin Tuntihinta-sovellukseen, jonka voit ladata täältä: <https://www.fingrid.fi/sahkomarkkinat/markkinoiden-yhtenaisyyso-pilottihankkeita/tuntihinta-sovellus/>

Miten toimia kiertävän sähkökatkon tilanteessa?

Sähkökatkoihin varautuminen on yritysten omalla vastuulla. Valmistautuminen mahdollisiin sähkökatkoihin kannattaa käynnistää viiveettä.

Yrityksillä tulisi olla suunnitelma siihen, miten toimia sähköpulatilanteessa:

- Varmistetaan ajantasaisen tiedon saaminen sähköjakeluyhtiöstä mm. päivittämällä yhteystiedot.
- Vähennetään sähkökäyttöä erityisesti kulutushuippujen aikana ja näin ollaan mukana ennaltaehkäisemässä sähköpulatilanteita.
- Sähkökatkon aikana veden kulutusta ja näin ollen jäteveden syntymistä kannattaa vähentää. Jätevesiviemärit eivät välttämättä toimi sähkökatkon aikana. Viemärijärjestelmissä on kuntakohtaisia ja kaupunginaluekohtaisia eroja.
- Kuinka varmistetaan sähkön saanti kriittisille järjestelmille, tuotannolle ja palveluille? Onko tarvetta investoida varavirtakoneisiin ja akkujärjestelmiin, jotka turvaavat laitteiden sähkösaannin? Ellei investointeja vaativia varautumistoimia ole jo tehty, niitä ei välttämättä ehditä saada käyttöön tänä talvena.
- Jos yrityksellä jo on varavirtakoneita tai akkujärjestelmiä, onko niiden toimivuus testattu ja varattu riittävästi polttoainetta? Toimivuus kannattaa testata säännöllisesti.
- Miten prosessien alasajo tehdään hallitusti ja turvallisesti?
- Toiminnan pysäyttäminen ja uudelleen käynnistäminen saattaa myös aiheuttaa ylimääräistä hävikkiä, jonka jatkokäsittely on mietittävä ennakoon.
- Laitteiden toiminta kannattaa suojata UPS-varavirtalaitteilla, joista on apua lyhyisiin sähkökatkoksiin ja jotka myös mahdollistavat hallitun alasajon pidemmän katkon aikana.
- Sähkökatkot vaikuttaisivat luonnollisesti myös työntekoon laajasti eri toiminnoissa ja työtehtävissä. Yritysten kannattaakin etukäteen suunnitella, mitä ja miten työtä olisi ylipäätään mahdollista tehdä sähkökatkon aikana.

Lähteet:

Työ- ja elinkeinoministeriö
Elinkeinoelämän Keskusliitto
Keskuskauppakamari